

„НАЦИОНАЛЕН ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОРУМ – ОСП след 2020“

ДО: Г-Н ЯВОР ГЕЧЕВ

Служебен министър на земеделието

YGechev@mzh.government.bg

ДО: Г-Н ГЕОРГИ СЪБЕВ

Служебен заместник министър

на земеделието и ръководител на

УО на ПРСР 2014-2020

GSabev@mzh.government.bg

КОПИЕ ДО: Г-ЖА ЕЛЕНА ИВАНОВА

Директор на дирекция „РСР“, МЗм

EAlvanova@mzh.government.bg

КОПИЕ ДО: Г-ЖА Снежана Григорова

От Секретариата на КН на ПРСР 2014-2020

sgrigorov@mzh.government.bg

П О З И Ц И Я

**от браншови организации в сектор селско стопанство, преработка и
производство на храни
относно прехвърлянето и преразпределянето на средства по ПРСР 2014-2020
в рамките на подготвяната 16-та нотификация**

УВАЖАЕМИ Г-Н ГЕЧЕВ,

УВАЖАЕМИ Г-Н СЪБЕВ,

В контекста на решенията от проведеното на 04.04.2023 г. 20-то заседание Комитета за наблюдение (КН) на ПРСР 2014-2020 и провеждащата се в периода 05.04.-10.04.2023 г. писмена неприсъствена процедура, касаещи изменения в текста на подмярка 4.3 „Подкрепа за инвестиции в инфраструктура“ и подмярка 5.1 „Подкрепа за инвестиции в превантивни мерки, насочени към ограничаване на последствията от вероятни природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития“, както и прехвърлянето на средства между мерки, подмерки и фокус области от ПРСР 2014-2020 с цел обезпечаване на нови приеми по тях през 2023 г. за конкретни бенефициенти публични субекти, изразяваме следната позиция:

„НАЦИОНАЛЕН ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОРУМ – ОСП след 2020“

1. Настояваме да бъде подсигурен ресурс за увеличаване на бюджетите по подмерки 4.1 и 4.2 от проведените през 2021 г. приеми за земеделски стопани и преработватели.
2. Категорично се обявяваме против пренасочването на средства от ПРСР 2014-2020 към държавни структури и отваряне на приеми през 2023 година за тях по подмерки 5.1 и 4.3.

Аргументи, касаещи позицията по т. 1: В края на прилагането на удължената с 2 години ПРСР 2014-2020 УО освен да размества средствата по фокус области, следва да използва в максимална степен и много експедитивно възможността за прехвърляне на средства както и наддоговоряне на бюджетите по процедури на инвестиционни частни подмерки, чийто напредък по данни на ДФЗ видимо изостава спрямо този на публичните и компенсаторните мерки. В условията на продължаващата икономическа криза, неизползването на възможността за прехвърляне на средства и неосигуряването на свеж финансов ресурс за предприятията, би могло да доведе до задълбочаване на проблемите в сектора и невъзможност за изготвяне на проекти и кандидатстване в рамките на предвидените за това възможности по Стратегическия план (*констатация на самия УО*). Подсигуряването на ресурс за увеличаване на бюджетите по подмерки 4.1 и 4.2 от проведените през 2021 г. приеми би позволило финансиране да достигне за повече чакащи инвестиционни проекти, които са в процес на изпълнение или пък вече са реализирани, което би допринесло за:

- ✓ подкрепя инвестициите на проекти, които дори и да не са в чувствителните сектори, определени преди кризата от войната в Украйна, ще са важна подкрепа за реализацията на инвестициите на засегнатите от ефектите на конфликта фермери и преработватели;
- ✓ адекватно и отговорно управленско решение, отразяващо лимитирания експертен административен капацитет на ДФЗ и УО, които са ангажирани в паралелното прилагане на ПРСР 2014-2020, проектите за сектор земеделие от Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), Стратегическия план по ОСП 2023-2027, а ДФЗ и редица схеми на държавни помощи;
- ✓ посрещане интереса, нуждите и очакванията на множеството кандидати земеделски стопани и преработватели, особено в контекста на многопластовата криза, включително ликвидна;
- ✓ целесъобразно, ефективно и навременно използване на средствата от Програмата, недопускане на декъмитмънт и принос за постигане на целите на Програмата, която е на последно място в класацията за изпълнението на всички оперативни програми в България (по последни данни на ДФЗ 61.02% е усвояването спрямо общ бюджет по Програмата/ЕЗФРСР);
- ✓ също така, следва да се отбележи, че предприятия, преработващи земеделска продукция, не са допустими за пряка инвестиционна подкрепа по НПВУ, средствата от които са предвидени за технологична и екологична модернизация; в тази връзка, полученият вакуум във финансирането на преработвателните предприятия с цел постигане на по-високите

„НАЦИОНАЛЕН ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОРУМ – ОСП след 2020“

екологични цели на Съюза би могъл да се покрие до известна степен чрез прехвърлянето на допълнителни средства към бюджета на подмярката (*констатации на самия УО*).

Аргументи, касаещи позицията по т. 2: В условията на множеството подадени инвестиционни проекти по подмерки 4.1 и 4.2, чакащи одобрение за финансиране, както и продължаващата необходимост от инвестиции в стопанствата от животновъдния сектор за повишаване на биосигурността срещу болестите бяс, птичи грип, Африканска чума по свинете (за което бе разработена новата мярка 5, по-конкретно подмярка 5.1), МЗм/УО предлага през 2023 г.:

- ❖ **Нов прием по подмярка 4.3 (в периода май- юли 2023 г.) с общ бюджет в размер на 50 млн. евро** за единствения бенефициент „Напоителни системи“ ЕАД, при таван на едно проектно предложение до левовата равностойност на 50 млн. евро, за финансиране на 100 % материални инвестиции в напоителни системи, включващи: ремонт/реконструкция/рехабилитация на напоителни инсталации и напоителна инфраструктура; закупуване и инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване за напояване, системи за отчитане, измерване и мониторинг, включително и такива, пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност и опазване на околната среда; както и нематериални инвестиции за: общи разходи, свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта; разходи за ноу-хау, придобиване на патентни права и лицензи, и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; закупуване на софтуер, пряко свързан с дейността (по данни от публикуваната в сайта на МЗм ИГРП за 2023 г.).

Съществено важно за отбелязване е, че от представената от УО/МЗм към членовете на КН информация не става категорично ясно каква е пълната финансова обезпеченост и от кои мерки/подмерки конкретно се пренасочва финансов ресурс за цялостното обезпечаване на тези приеми през 2023 г. както по подмярка 4.3 (за посочените 50 млн. евро за приема са налични 20 млн. евро от „остатъци“ от компенсаторните мерки, за които неминуемо ще трябва да се произнесат службите на ЕК- ГД АГРИ и ГД Околна среда; липсва информация от къде ще бъде осигурен останалия ресурс), така и по подмярка 5.1 (относно предвижданите 15 млн. евро за 2та целеви приеми- последните актуални данни на ДФЗ не показват пълното наличие на този свободен финансов ресурс в мярка 5).

В изпратеното предложение за изменения в текста на подмярка 4.3 е посочено, че „Напоителни системи“ ЕАД ще подготви и подаде едно проектно предложение, стойността на което ще бъде в размер на 50 млн. евро, съгласно определения бюджет за приема по подмярката в ИГРП за 2023 година. На КН беше представено прехвърлянето само на 20 млн. евро към подмярка 4.3, като липсва информация в представените материали от къде ще бъдат осигурени останалите 30 млн. евро. Ако се приеме, че приемът ще бъде отворен, без да е осигурен изцяло необходимия

„НАЦИОНАЛЕН ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОРУМ – ОСП след 2020“

ресурс от 50 млн. евро и ще се разчита от допълването му с освободени средства и средства от наддоговаряне, то съществува реален риск от загуба на средства, поради следните мотиви:

- ✓ Ако проектът на стойност 50 млн. евро бъде одобрен и сключен договор с МЗМ/ДФЗ под условие (поради липса на 30 000 000 евро), то за да стартира изпълнението му, следва да се изчака освобождаване/осигуряване на останалите средства.
- ✓ „Напоителни системи“ ЕАД е държавно дружество, което избира изпълнител, чрез възлагане на обществени поръчки по реда на ЗОП. Съгласно чл. 114 от ЗОП, „Напоителни системи“ ЕАД може да избере изпълнител/и и да сключи договор под условие, „...когато при откриване на процедурата не е осигурено финансиране...“, но „...всяка от страните може да поиска прекратяване на договора без предизвестие след изтичане на тримесечен срок от сключването му“.

Във връзка с тежката и динамична икономическа обстановка, повишаващата се инфлация, респ. цени, съществува реален риск, при избран изпълнител с договор под условие, същият да поиска неговото прекратяване след изтичане на тримесечен срок от сключването му. Посочените аргументи за риска пред изпълнението на подмярка 4.3 са напълно валидни и за намеренията на УО/МЗм по подмярка 5.1.

❖ Два целеви приема по подмярка 5.1 в периода юли- септември 2023 г.:

1/ целеви прием за въведените нови допустими бенефициенти – публични субекти висши училища, които ще кандидатстват за подкрепа на инвестиции в специализирано лабораторно оборудване, при 9 млн. евро е предвиждан общ бюджет за приема, 3 млн. евро таван на проект и до 80 % интензитет на подпомагане; конкретните три бенефициента са: Тракийски университет-Стара Загора, Аграрен университет-Пловдив и Университет за хранителни технологии-Пловдив;

2/ целеви прием за държавната структура Изпълнителна агенция „Борба с градушките“ (ИАБГ) за подкрепа на разходи за закупуване на дроневе, вкл. на общи разходи свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги и при следните финансови параметри- 6 млн. евро предвиждан общ бюджет за приема, 6 млн. евро таван на проект и до 80 -100 % интензитет на подпомагане.

Както УО/МЗм посочва, това ще е един „пилотен“ за страната ни проект. Важно за отбелязване е, че въпреки многото експерименти и проекти в последните години, насочени към употребата на безпилотни летателни апарати (БЛА) в метеорологията, все още има много нерешени проблеми, свързани със сигурността на полета, правилата за летене, влиянието върху безопасността на полета на пилотираните самолети, устойчивостта на конструкцията при различни неблагоприятни прояви на вятъра и на околната среда като цяло. От друга страна използването на дроне за изкуствени въздействия върху атмосферата трябва да отговарят

„НАЦИОНАЛЕН ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОРУМ – ОСП след 2020“

задължително освен на законодателството в областта на околната среда, но и на регламентите на ЕС относно правилата и процедурите за експлоатация на БЛА. Както самолетите, така и дроновете трябва да са задължително сертифицирани за извършване на дейност по изкуствени въздействия (противоградова защита, стимулиране на валежите). В България за полетите с безпилотни летателни апарати се изисква предварително одобрение от Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“ (ГД ГВА). По данни на ИАБГ все още в световната практика няма сведения за използване на дронове като метод за борба с градушките.

Нашите организации считат, че в малкото оставащо време до края на ПРСР 2014-2020 УО/МЗм следва да подходи изключително отговорно, реалистично и да приеме най-разумните и целесъобразни решения, които да предотвратят безвъзвратното отчисление на средства от ПРСР чрез следващ декъмитмънт или в края на Програмата. Това наше разбиране изключва идеите на УО/МЗм за стартиране на нови таргетирани към публични субекти приеми по подмерки 4.3 и 5.1, които са рискови за реализация поради ограниченост на времето, сложността на провежданите процедури за избор на изпълнители по ЗОП, липсата на финансова обезпеченост или пък поради своя „пилотен характер“ и липсата на опит/нормативна уредба.

**УВАЖАЕМИ Г-Н ГЕЧЕВ,
УВАЖАЕМИ Г-Н СЪБЕВ,**

Заявяваме нашите високи очаквания към Вашето разбиране за сериозността на предложенията и необходимостта от незабавни и решителни действия за тяхното прилагане.

Подчертаваме, че повече от всякога изискваме решения в подкрепа на земеделските производители и преработвателите, чиито инвестиции и устойчивост стоят в основата на живота, икономиката и развитието на селските райони.

Напомняме, че от това Ви решение зависи възможността да се избегне риска от следващ „декъмитмънт“ на ПРСР 2014-2020 или такъв в края на Програмата (в края на 2025 година).

Поддържащи настоящата Позиция организации, част от които са членове на КН на ПРСР 2014-2020:

1. Асоциация на земеделските производители в България
2. Съюз на птицевъдите в България
3. Асоциация на индустриалното свиневъдство в България
4. Асоциация на свиневъдите в България
5. Национален съюз на говедовъдите в България
6. Асоциация на месопреработвателите в България
7. Съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци
8. Асоциация на млекопреработвателите в България

„НАЦИОНАЛЕН ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОРУМ – ОСП след 2020“

- 9. Сдружение на производителите на растителни масла и маслопродукти в България**
- 10. Национална асоциация на производителите и преработвателите на черупкови плодове**
- 11. Национална асоциация на младите фермери в България**
- 12. Българска асоциация Биопродукти**
- 13. Фондация за биологично земеделие „Биоселена“**
- 14. Асоциация на овощарите в България**
- 15. Добруджански овощарски съюз**
- 16. Съюз на оризопроизводителите в България**
- 17. Съюз на българските мелничари (СБМ)**
- 18. Национална браншова организация „Български пчеларски съюз“**
- 19. Браншова камара на месодайното животновъдство**
- 20. Фондация за околна среда и земеделие**
- 21. Национален браншови пчеларски съюз**

Присъединяващи се към позицията организации, след 10.04.2023 г.:

- 22. Съюз на Дунавските овощари**
- 23. Българска асоциация на търговците на агротехника**
- 24. Българска Асоциация на Малинопроизводителите и ягодоплодните**